

TEN GELEIDE BIJ EDITIE 2025

Algemeen

Voor u ligt de nieuwe editie van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor middelgrote en grote rechtspersonen. Deze editie is van toepassing voor verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2025. Eerdere toepassing wordt aanbevolen, tenzij in de Richtlijn anders is vermeld (zie hoofdstuk 100 Inleiding, alinea 100.206).

Editie 2025

Zoals eerder aangekondigd, in RJ-Uiting 2022-10, heeft de Raad voor de Jaarverslaggeving besloten om ontwerp-Richtlijnen voortaan uitsluitend via RJ-Uitingen te publiceren. Daardoor zijn er geen ontwerp-Richtlijnen meer opgenomen in deze jaareditie van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor middelgrote en grote rechtspersonen. De RJ beoogt hiermee meer duidelijkheid te verschaffen, hetgeen ook is verduidelijkt in hoofdstuk 100 ‘Inleiding’ in de alinea’s 100.205 en 100.206.

Tevens is besloten de editie voortaan aan te duiden met het (verslag)jaar waarop deze van toepassing is. Omdat deze editie van toepassing is op verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2025, betreft dit ‘editie 2025’.

Leeswijzer

In de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving wordt onderscheid gemaakt tussen (**vet gedrukte**) **stellige uitspraken** en aanbevelingen. Dit houdt in dat aan de in vetgedrukte tekst weergegeven stellige uitspraken extra gewicht is toe te kennen (zie alinea 100.407).

Zoals hierboven uiteengezet zijn in deze jaareditie 2025 van de van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving geen ontwerp-Richtlijnen opgenomen. In eerdere edities waren, ter verduidelijking van het onderscheid tussen ontwerp-Richtlijnen en (definitieve) Richtlijnen, de alinea’s met de status van ontwerp-Richtlijn herkenbaar aan de opmaak van de alinea-nummers in diapositief (wit tegen zwarte achtergrond).

Net zoals in eerdere edities is een verticale streep in de kantlijn toegevoegd bij de alinea’s die ten opzichte van de vorige jaareditie 2024 – van toepassing op verslagjaren die aangevangen zijn op of na 1 januari 2024 – inhoudelijk zijn gewijzigd. Indien er geen verticale streep is geplaatst, betreft het geen nieuwe en/of inhoudelijk gewijzigde alinea.

De wetteksten evenals de modellen en besluiten opgenomen in deze bundel zijn gebaseerd op de stand van zaken per 1 juli 2024.

Wijzigingen in editie 2025

In dit Ten geleide worden de belangrijkste wijzigingen toegelicht die in deze editie (2025) zijn doorgevoerd ten opzichte van de vorige editie (2024).

Verwerking RJ-Uitingen in deze bundel

RJ-Uitingen bevatten (voorgestelde) wijzigingen in de Richtlijnen, welke na publicatie in de eerstvolgende jaareditie van de Richtlijnen worden opgenomen. De RJ-Uitingen worden gepubliceerd op de RJ-website, waarop ook een overzicht van (de inhoud van) de RJ-Uitingen beschikbaar is.

Het uitbrengen van een RJ-Uiting is bedoeld ter verduidelijking of interpretatie van bestaande Richtlijnen dan wel aanpassingen in of nieuwe Richtlijnen (of voorstellen daartoe). De RJ beoogt hiermee adequaat te kunnen reageren op actuele ontwikkelingen in en vragen vanuit het maatschappelijk verkeer. Bij de publicatie van ontwerp-Richtlijnen wordt de mogelijkheid geboden daarop commentaar te leveren. Vervolgens worden deze ontwerp-Richtlijnen, na bespreking en eventuele verwerking van alle binnengekomen commentaren, omgezet in definitieve Richtlijnen. Deze definitieve Richtlijnen verschijnen in RJ-Uitingen en worden in de eerstvolgende jaareditie van de RJ-bundel opgenomen.

Benadrukt wordt dat bepaalde RJ-Uitingen niet zijn verwerkt in deze bundel, maar wel beschikbaar zijn op de RJ-website, omdat deze geen invloed hebben (gehad) op de inhoud van deze bundel maar bijvoorbeeld betrekking hebben op eerdere verslagjaren of uitsluitend nadere uitleg bevatten. Dit betreffen bijvoorbeeld:

- RJ-Uiting 2018-7: ‘Overwegingen ten aanzien van de verwerkingswijze van cryptocurrencies in de jaarrekening’;
- RJ-Uiting 2023-5: Evaluatie toepassing IFRS 16 ‘Leases’ in hoofdstuk 292 Leasing;
- RJ-Uiting 2024-1: EU-Taxonomieverordening en EU-SFDR: op te nemen informatie in het bestuursverslag.

Bij de evaluatie van toepassing IFRS 16 ‘Leases’, zoals vrijwillig toegestaan in hoofdstuk 292 ‘Leasing’, is geoordeeld dat geen wijzigingen in dit hoofdstuk 292 ‘Leasing’ nodig zijn zodat de mogelijkheid om IFRS 16 toe te passen onveranderd beschikbaar blijft.

Tevens heeft de RJ een evaluatie van IFRS 17 ‘Insurance contracts’ uitgevoerd. Hierbij is geoordeeld dat de bepalingen in IFRS 17 geen aanleiding geven tot wijzigingen in hoofdstuk 605 ‘Verzekeringsmaatschappijen’. Bovendien is besloten om in dit hoofdstuk geen mogelijkheid op te nemen om IFRS 17 toe te passen.

Overzicht RJ-Uitingen die zijn verwerkt in editie 2025

In deze jaareditie 2025 zijn de RJ-Uitingen verwerkt die zijn verschenen tussen september 2023 en september 2024.

RJ-Uiting	Titel	Hoofdstuk	Ingangsdatum
2024-2	Aanpassingen in Richtlijn 610 ‘Pensioenfondsen’ naar aanleiding van de Wet toekomst pensioenen	RJ 610	1 januari 2024
2024-3	Alinea’s inzake Pijler 2-winstbelastingen	RJ 272	1 januari 2023
2024-4	Verhoging grensbedragen jaarrekeningenrecht	RJ 100 RJ 315	1 januari 2024
2024-5	Vitaliteitsregelingen en regelingen voor vervroegde uittreding	RJ 271	1 januari 2025
2024-6	Aanpassingen in Richtlijn 271 ‘Personeelsbeloningen’ naar aanleiding van de Wet toekomst pensioenen	RJ 271	1 januari 2025
2024-7	Gevolgen van de Wet toekomst pensioenen voor de Handreiking voor de toepassing van IAS 19R in de	RJ 921	n.v.t.

RJ-Uiting	Titel	Hoofdstuk	Ingangsdatum
	Nederlandse pensioensituatie		
2024-8	Het bestuursverslag van fondsenwervende organisaties	RJ 650	1 januari 2025
2024-9	Verduidelijking reikwijdte Richtlijnen en andere regelgeving voor organisaties-zonder-winststreven en fondsenwervende organisaties	RJ 640 RJ 650	1 januari 2025
2024-10	De verwerking van baten door organisaties-zonder-winststreven en fondsenwervende organisaties	RJ 640 RJ 650	1 januari 2025
2024-11	Ontwerprichtlijn RJ 214 Financiële vaste activa	RJ 214	1 januari 2025
2024-12	Vervanging ‘Stramien voor de opstelling en vormgeving van jaarrekeningen’	Meerdere hoofdstukken	1 januari 2025
2024-13	Voorstellen tot aanpassing van Richtlijnen naar aanleiding van ontvangen commentaren op RJ-bundel en RJk-bundel (jaareditie 2024)	Meerdere hoofdstukken	1 januari 2024
2024-14	Landenrapportage (‘country-by-country reporting’) – aanpassing hoofdstuk 500 vanwege ‘verslag openbaarmaking winstbelasting’	RJ 500	1 juli 2025
2024-15	Wijziging toelichting beleidswaarde door toegelaten instellingen volkshuisvesting	RJ 645	1 januari 2024
2024-16	Definitief gewijzigde Richtlijn 610 ‘Pensioenfondsen’ naar aanleiding van de Wet toekomst pensioenen	RJ 610	1 januari 2024
2024-17	Definitief gewijzigde alinea’s inzake vitaliteitsregelingen en regelingen voor vervroegde uittrekking	RJ 271	1 januari 2025
2024-18	Definitieve aanpassingen in Richtlijn 271 ‘Personeelsbeloningen’ naar aanleiding van de Wet toekomst pensioenen	RJ 271	1 januari 2025
2024-19	Definitief gewijzigde alinea’s inzake organisaties-zonder- winststreven en fondsenwervende organisaties	RJ 640 RJ 650	1 januari 2025

Belangrijke wijzigingen per hoofdstuk

Hieronder vindt u een korte toelichting op de belangrijke wijzigingen per hoofdstuk. Voor meer informatie verwijzen we u naar de Ten Geleides van de RJ-Uitingen die in de periode januari tot en met augustus 2024 zijn gepubliceerd en terug te vinden zijn op de RJ-website (www.rjnet.nl).

Hoofdstuk 100 Inleiding

Hoofdstuk 110 Doelstellingen en uitgangspunten

Hoofdstuk 115 Criteria voor opname en vermelding van gegevens

Hoofdstuk 135 Algemene grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Bijlage 930 Stramien voor de opstelling en vormgeving van jaarrekeningen

Zoals beschreven in RJ-Uiting 2024-12 heeft de RJ besloten om het ‘Stramien voor de opstelling en vormgeving van jaarrekeningen’, zoals voorheen opgenomen (als bijlage 930) in de RJ-bundel, te laten vervallen. Daarbij is tevens besloten om bepaalde conceptuele uitgangspunten uit het Stramien, die aan het opstellen en vormgeven van (Richtlijnen voor de) jaarverslaggeving ten grondslag liggen, in de RJ-bundel op te nemen in een nieuwe inleidende paragraaf (na het voorwoord) getiteld ‘Achtergrond en uitgangspunten bij de Richtlijnen’. Deze nieuwe inleidende paragraaf bevat ook de nadere uitwerking van de kwalitatieve kenmerken van jaarrekeningen, zoals voorheen opgenomen in alinea’s 205 tot en met 210 van hoofdstuk 115 ‘Criteria voor opname en vermelding van gegevens’.

Daarnaast zijn ook enkele belangrijke bepalingen uit het Stramien behouden door deze op te nemen in Afdeling 1 ‘Algemene grondslagen’. Hierdoor zijn wijzigingen doorgevoerd in hoofdstuk 100 ‘Inleiding’ (alinea’s 207, 401 en 403), hoofdstuk 110 ‘Doelstellingen en uitgangspunten’ (alinea’s 110 en 116), hoofdstuk 115 ‘Criteria voor opname en vermelding van gegevens’ (alinea’s 102 tot en met 105a, 204 en 212) en hoofdstuk 135 ‘Algemene grondslagen voor de bepaling van het resultaat’ (alinea’s 202, 203 en 205). Ten slotte zijn naar analogie in hoofdstuk 300 ‘Functie en indeling’ (alinea 101), in hoofdstuk 420 ‘Winstbestemming, verwerking verlies’ (alinea 101) en in bijlage 940 ‘Begrippen’ tekstuele wijzigingen doorgevoerd. Met deze aanpassingen zijn geen inhoudelijke wijzigingen beoogd en blijven de conceptuele uitgangspunten van de Richtlijnen behouden.

Hoofdstuk 214 Financiële vaste activa

Zoals beschreven in RJ-Uiting 2024-11 is hoofdstuk 214 ‘Financiële vaste activa’ herzien. Hierbij is de structuur van dit hoofdstuk aangepast en is meer dan voorheen gewerkt met kopjes. Daarnaast is een aantal alinea’s verwijderd omdat de inhoud daarvan dubbel was opgenomen. Voor een gedetailleerde uitleg van de herziene structuur van dit hoofdstuk 214 en de daarin aangebrachte verduidelijkingen wordt verwezen naar RJ-Uiting 2024-11, die tevens een transponeringstabel bevat waarin vermeld wordt waar een alinea uit het voormalige hoofdstuk 214 (jaareditie 2024) is opgenomen in het huidige hoofdstuk 214. Met deze aanpassingen is de toegankelijkheid van het hoofdstuk vergroot, maar zijn geen inhoudelijke wijzigingen beoogd.

Hoofdstuk 271 Personeelsbeloningen

Zoals beschreven in de RJ-Uitingen 2024-5, 2024-6 en 2024-17, 2024-18 zijn aanpassingen doorgevoerd in hoofdstuk 271 ‘Personeelsbeloningen’.

Mede naar aanleiding van vragen uit de praktijk is in hoofdstuk 271 ‘Personeelsbeloningen’ in paragraaf 2 ‘Beloningen tijdens het dienstverband’ voor regelingen die recht geven op doorbetaalde afwezigheid voor een deel van de arbeidstijd (zoals vitaliteitsregelingen) nader uitgewerkt hoe beoordeeld wordt of sprake is van een beloning met opbouw van rechten of een beloning zonder opbouw van rechten. Dit wordt beoordeeld op basis van de economische realiteit van de regeling. Die beoordeling vindt primair plaats op

basis van de voorwaarden waaraan moet worden voldaan om van de regeling gebruik te kunnen maken. Bij een dienstjareneis is in beginsel sprake van opbouw van rechten. Voor vitaliteitsregelingen waarbij sprake is van een beloning met opbouw van rechten is aangegeven op welke wijze een verplichting wordt opgebouwd. Voor dergelijke regelingen zijn aanvullende toelichtingsvereisten opgenomen. Daarnaast zijn in paragraaf 2 enkele voorbeelden toegevoegd van beloningen tijdens het dienstverband waarbij géén rechten worden opgebouwd.

Naar aanleiding van de Wet toekomst pensioenen (WTP), die is ingegaan op 1 juli 2023 en leidt tot wijzigingen in de Pensioenwet (PW), zijn in hoofdstuk 271 ‘Personeelsbeloningen’ wijzigingen doorgevoerd in paragraaf 3 ‘Pensioenen’. Met deze aanpassingen zijn geen inhoudelijke wijzigingen beoogd: de principes van de verplichtingenbenadering van dit hoofdstuk (i.e. de verplichting-aan-de-pensioenuitvoerder-benadering en de verplichting-aan-de-werknemer-benadering) blijven onverkort en ongewijzigd van toepassing. De aanpassingen betreffen het actualiseren van een aantal definities en bepalingen met begrippen en/of verwijzingen naar de gewijzigde PW. Daarnaast zijn de voorbeelden van mogelijke pensioenverplichtingen geactualiseerd. Deze wijzigingen zijn van toepassing op alle Nederlandse pensioenregelingen, dus zowel op regelingen onder de tot 1 juli 2023 geldende PW als op regelingen onder de WTP (inclusief regelingen onder het overgangsrecht van de WTP).

Daarnaast zijn wijzigingen doorgevoerd in paragraaf 4 ‘Regelingen voor vervroegde uittreding’. Dit naar aanleiding van vragen uit de praktijk en omdat de voormalige paragraaf 4 ‘Vut en andere non-activiteitsregelingen’ niet meer actueel was. Regelingen voor vervroegde uittreding hebben een ander karakter dan beloningen tijdens het dienstverband of pensioenen en worden daarom afzonderlijk behandeld. Regelingen voor vervroegde uittreding kenmerken zich namelijk door het feit dat er géén arbeidsprestaties meer behoeven te worden verricht, ook als er nog een (formeel) dienstverband bestaat. Aangegeven is onder welke omstandigheden voor een regeling voor vervroegde uittreding een verplichting wordt opgenomen en hoe die verplichting wordt gewaardeerd en wordt opgebouwd. Tevens is voor dergelijke regelingen aangegeven welke presentatie- en toelichtingsvereisten gelden.

In RJ-Uiting 2024-7 is een voorstel gepubliceerd om naar aanleiding van de invoering van de WTP een nadere inleiding op te nemen in de ‘Handreiking voor de toepassing van IAS 19R in de Nederlandse pensioensituatie’ (Bijlage 921). Op het moment van het afronden van deze RJ-bundel (augustus 2024) is dit voorstel nog niet definitief en derhalve niet nog verwerkt in deze RJ-bundel jaareditie 2025. De afwerking van dit voorstel zal worden gepubliceerd in een separate RJ-Uiting.

Hoofdstuk 272 Belastingen naar de winst

Zoals beschreven in RJ-Uiting 2024-3 zijn in hoofdstuk 272 ‘Belastingen naar de winst’ een aantal alinea’s toegevoegd (alinea’s 102, 102a, 717, 718) als gevolg van de ‘Wet minimumbelasting 2024 (Pijler 2)’. Deze wet is van toepassing op (multinationale) groepen met een (geconsolideerde) groepsomzet van meer dan € 750 miljoen.

Hoofdstuk 500 Landenrapportage

Zoals beschreven in RJ-Uiting 2024-14 zijn in hoofdstuk 500 ‘Landenrapportage’ wijzigingen doorgevoerd. Dit is voornamelijk een gevolg van de ‘Implementatiewet Richtlijn openbaarmaking winstbelasting’ waarbij het ‘verslag openbaarmaking winstbelasting’ (country-by-country reporting) is ingevoerd voor (multinationale) ondernemingen of groepen met een (geconsolideerde) groepsomzet van meer dan € 750 miljoen. Tevens is de structuur van het hoofdstuk herzien, waarbij de verplichtingen per soort landenrapportage in drie aparte paragrafen zijn opgenomen.

Hoofdstuk 610 Pensioenfondsen

Zoals beschreven in de RJ-Uiting 2024-2 en RJ-Uiting 2024-16 zijn naar aanleiding van de Wet toekomst pensioenen (WTP) en de veranderingen in de Pensioenwet evenals het Besluit Financieel Toetsingskader Pensioenfondsen (Ftk) aanpassingen doorgevoerd in hoofdstuk 610 'Pensioenfondsen'. De WTP is in werking getreden op 1 juli 2023 en pensioenfondsen hebben tot 2028 om de pensioenregelingen hierop aan te passen. De veranderingen in de Pensioenwet en het Ftk hebben een belangrijke impact op de jaarverslaggeving van pensioenfondsen en zijn verwerkt in hoofdstuk 610 'Pensioenfondsen'. De belangrijkste aanpassingen zijn:

- verduidelijken van definities zoals opgenomen in de Pensioenwet en de Memorie van Toelichting die relevant zijn voor de jaarverslaggeving onder de WTP (paragraaf 0);
- wijzigen van de wijze waarop de beleggingen voor risico deelnemers, en de mutaties hierin, worden toegelicht (alinea's 216 tot en met 216b);
- toevoegen van alinea's inzake de WTP (alinea's 106a, 239a tot en met 239c en 267a);
- separaat presenteren van de voorziening operationele kosten (alinea's 244, 257a en 257b);
- vervallen van de uitsplitsing van de mutatie technische voorzieningen in de staat van baten en lasten (alinea 302) aangezien deze uitsplitsing ook in het verloop van de voorziening pensioenverplichtingen is opgenomen (alinea 255);
- toevoegen van een alinea inzake de toelichting in het bestuursverslag omtrent de informatieverschaffing over duurzaamheid (alinea 507); en
- overige wijzigingen in de presentatie van de primaire overzichten (bijlagen).

Daarnaast hebben verduidelijkingen van enige toelichtingsvereisten plaatsgevonden en zijn redactionele en overige wijzigingen doorgevoerd.

Hoofdstuk 640 Organisaties-zonder-winststreven

Hoofdstuk 650 Fondsenwervende organisaties

Zoals beschreven in RJ-Uiting 2024-9 en 2024-19 is in hoofdstuk 640 'Organisaties-zonder-winststreven' (alinea 102) en hoofdstuk 650 'Fondsenwervende organisaties' (alinea 102) verduidelijkt dat de andere hoofdstukken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving en daarmee feitelijk de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW eveneens van toepassing zijn. Daarbij is tevens verduidelijkt dat de bepalingen inzake wettelijke reserves formeel niet van toepassing zijn, maar in bepaalde gevallen vorming van dergelijke reserves nodig kan zijn.

Zoals beschreven in RJ-Uiting 2024-10 en 2024-19 zijn in hoofdstuk 640 'Organisaties-zonder-winststreven' verduidelijkingen doorgevoerd voor de verwerking van baten. Verduidelijkt is dat voor de verwerking van baten bepalend is of sprake is van subsidiebatens of andere baten (alinea 204). Tevens is verduidelijkt dat sprake kan zijn van baten van andere partijen dan de overheid die in wezen subsidiebatens zijn (alinea's 205 en 207). Daarnaast is verduidelijkt dat bestemmingsfondsen of -reserves van toepassing kunnen zijn als andere baten waarvoor een bijzondere bestemming is aangewezen in het verslagjaar niet of niet volledig zijn besteed (alinea's 212 tot en met 214).

Zoals beschreven in de RJ-Uiting 2024-8 zijn in hoofdstuk 650 'Fondsenwervende organisaties' in paragraaf 4 'Bijzondere onderwerpen' de bepalingen voor het bestuursverslag aangepast. Voor een gedetailleerde uitleg van de herziene structuur en wijzigingen in deze paragraaf 4 van hoofdstuk 650 wordt verwezen naar RJ-Uiting 2024-8, die tevens een transponeringstabel bevat waarin vermeld wordt waar een alinea uit de voormalige paragraaf 4 (jaareditie 2024) is opgenomen in de huidige paragraaf 4.

Hoofdstuk 645 Toegelaten instellingen volkshuisvesting

Zoals beschreven in RJ-Uiting 2024-15 is in hoofdstuk 645 ‘Toegelaten instellingen volkshuisvesting’ een wijziging doorgevoerd. Als gevolg van de Regeling toegelaten instellingen volkshuisvesting (Rtiv) moeten woningcorporaties de beleidswaarde opnemen in de toelichting op de jaarrekening. De wijze waarop de beleidswaarde volgens bijlage 2 van de Rtiv moet worden bepaald is gewijzigd, zodat hoofdstuk 645 (alinea 304) aangepast. Deze wijziging is van toepassing op verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2024. De Rtiv vereist overigens niet dat de beleidswaarde inzake het voorgaande verslagjaar wordt aangepast.

Redactionele aanpassingen

In diverse hoofdstukken zijn redactionele wijzigingen doorgevoerd. Zoals beschreven in RJ-Uiting 2024-13 zijn tevens wijzigingen doorgevoerd naar aanleiding van ontvangen commentaren. Tevens zijn, zoals beschreven in RJ-Uiting 2024-4, de grensbedragen in het jaarrekeningenrecht aangepast.

Commentaar

De Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ) nodigt uit tot het inzenden van reacties en commentaren op de Richtlijnen in deze RJ-bundel, bij voorkeur per e-mail via secretariaat@rjnet.nl.

Reacties en commentaren zullen in aanmerking worden genomen bij het verduidelijken respectievelijk wijzigen van definitieve Richtlijnen. Deze worden door de RJ als openbare informatie behandeld en op de RJ-website gepubliceerd, tenzij door de respondent is aangegeven dat het commentaar geheel of gedeeltelijk moet worden aangemerkt als vertrouwelijk.

Contactgegevens secretariaat:

Mercuriusplein 3

2132 HA Hoofddorp

telefoon: +31 (0)88-4960391

e-mail: secretariaat@rjnet.nl

website: www.rjnet.nl